

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**АСЕПТИКА ТА АНТИСЕПТИКА В РОБОТІ ПРОТЕЗИСТА-ОРТЕЗИСТА**

Спеціальність: **І6 «Технології медичної діагностики та лікування»** Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Спеціалізація **І6.02 «Протезування-ортезування»** Підсумковий контроль: **залік**
Освітньо-професійна програма: **Протезування-ортезування** Пререквізити: **вивчення біології та мікробіології в закладах передвищої та вищої освіти**
Код компонента в освітній програмі: **ВК 25**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **ІІІ (осінній)**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2026-2027**

Кафедра/підрозділ: **кафедра мікробіології, вірусології та імунології ім. проф. Д.П. Гриньова, пр. Науки, 4, головний корпус, 2 поверх**

Керівник освітнього компонента: **проф. Мішина Марина Митрофанівна,**
email: mm.mishina@knu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knu.edu.ua/course/view.php?id=5698>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Ця дисципліна має на меті надати магістрам фундаментальні знання про запобігання інфекційним ускладненням у процесі протезування та ортезування. Вивчаються основні принципи асептики (запобігання потраплянню мікроорганізмів) та антисептики (знищення мікроорганізмів) з урахуванням специфіки роботи з пацієнтами, які мають відкриті рани, ампутаційні кукси чи хронічні виразки. Курс фокусується на правилах безпечної поведінки на робочому місці, стерилізації матеріалів та інструментів, а також на впровадженні протиепідемічних заходів для мінімізації ризику госпітальних інфекцій у клінічних та виробничих умовах.

МЕТА КУРСУ: формування у магістрів високої протиінфекційної культури та системної професійної відповідальності. Це передбачає розвиток здатності бездоганно застосовувати принципи асептики та антисептики на всіх етапах клінічної та виробничої роботи з пацієнтами та виробами.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Оволодіння принципами асептики та методами запобігання мікробному забрудненню робочої зони, інструментів та виробів, знання основних антисептичних засобів та методів їх ефективного застосування.

Засвоєння правил стерилізації інструментарію та матеріалів, які використовуються під час примірок, корекції та обслуговування протезів/ортезів.

Аналіз шляхів передачі інфекцій у клінічних та виробничих умовах та розробка протиепідемічних заходів.

Набуття компетентності щодо обробки та догляду за ампутаційною куксою та іншими вразливими ділянками шкіри пацієнта, що контактують із виробом.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (10 год.):**

1. Світ мікробів, морфологія та фізіологія мікроорганізмів.
2. Поняття про інфекцію та інфекційний процес.
3. Асептика: принципи, методи та засоби запобігання мікробному забрудненню.

4. Антисептика: класифікація, механізми дії антисептичних засобів та їхнє застосування у клінічній практиці
5. Забезпечення мікробної безпеки в умовах протезно-ортезного виробництва та клініки. Стерилізація, дезінфекція та протиепідемічний режим.

Перелік тем практичних занять (20 год.):

1. Типи мікроорганізмів, їх морфологія та фізіологія.
2. Імунна система організму людини.
3. Інфекція, інфекційний процес.
4. Антибіотики. Антибіотикограма та визначення чутливості
5. Дезінфекція: методи, засоби та режими для обробки поверхонь та некритичного інструментарію.
6. Антисептика: види антисептичних засобів та правила обробки шкірних покривів.
7. Стерилізація: фізичні та хімічні методи. Вимоги до стерильності матеріалів, що контактують з ранною.
8. Особливості роботи з термочутливими матеріалами.
9. Контроль якості дезінфекції та стерилізації. Методи та документація.
10. Мікрофлора шкіри та інфекції, пов'язані з носінням ортезів.
11. Особливості роботи з пацієнтами з високим інфекційним ризиком
12. Алгоритм дій персоналу при виявленні контамінованих або інфікованих поверхонь та виробів
13. Навчання пацієнтів самостійному догляду за виробом та шкірою
14. Протиепідемічний режим та забезпечення біологічної безпеки клініки.
15. Підсумкове заняття

Перелік тем самостійної роботи студента (60 год.)

1. Біоплівки: механізми утворення на абіотичних та біотичних поверхнях та їх значення у хронізації інфекцій ОРА.
2. Фактори вірулентності бактерій, важливі для періопераційної інфекції (адгезія, токсини).
3. Місцевий та системний імунітет у захисті шкіри
4. Нозокоміальні інфекції в ортопедичній хірургії
5. Метицилін-резистентні стафілококи MRSA та MRSE
6. Механізми дії та резистентності до антибіотиків
7. Принципи антибіотикопрофілактики в хірургії ОРА
8. Вибір антисептиків з урахуванням матеріалів ортезів
9. Особливості антисептичної обробки ампутаційної куки
10. Асептичний режим при роботі з відкритими ранами
11. Класифікація зон чистоти в клініці та майстерні
12. Хімічні та біологічні індикатори контролю стерилізації
13. Профілактика дерматитів і фолікулітів від ортезів
14. Особливості роботи з ВІЛ інфікованими пацієнтами
15. Догляд та обробка виробів для пацієнтів з діабетичною стопою
16. Алгоритм дій при травмах гострими інструментами
17. Розробка інструкцій з догляду за протезними гільзами
18. Правила використання засобів індивідуального захисту (ЗІЗ)
19. Поводження з медичними відходами в майстерні

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попереднім узгодженням.

Методи навчання: Словесні (лекція, бесіда, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація); практичні (практична робота, самостійна робота)

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukcziyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю є залік, який здобувачі складають на останньому занятті з дисципліни. Умовою отримання заліку є відвідування усіх занять.

Оцінка з дисципліни (ОД). ОД = ЗНД.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, регулярно готуватися до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. У разі нестабільного інтернет-з'єднання під час проведення онлайн-занять, присутність на занятті зараховується від 1 години часу перебування на занятті сумарно. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години у будній день, або на наступний день після вихідних.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона з мікрофоном та камерою, що працюють

- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Медична мікробіологія, вірусологія та імунологія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів/ за ред. В.П. Широбокова. –3-тє вид., оновл. та допов. - Вінниця: Нова книга, 2021 – 920 с.: іл. – ISBN 978-966-382-874-9.
2. Murray PR. Medical microbiology / Patrick R.Murray, Ken S. Rosenthal, Michael A. Pfaller; consultant, JMI Laboratories. - 9th edition. Philadelphia: Elsevier Inc, 2020. – 872 p. ISBN 978-032-367-322-8.
3. Гнійно-септична хірургія: підручник / за ред. В. О. Шапринського, М. Г. Брус. Вінниця: Нова Книга, 2019. 420 с.
4. Наказ МОЗ України № 552 від 03.08.2021 р. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Дезінфекція, передстерилізаційне очищення та стерилізація медичних виробів у закладах охорони здоров'я». Київ: МОЗ України, 2021.
5. НАКАЗ МОЗ № 1614 від 03.08.2021 Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/ закладах надання соціальних послуг/ соціального захисту населення. Київ: МОЗ України, 2021.

Зав. кафедри мікробіології,
вірусології та імунології
ім. проф. Д.П. Гриньова

Марина МІШИНА

